

L'esteva

(ALDC, IV, 893. L'esteva)

L'enunciat designa la 'peça corba i posterior de l'arada per on l'agafa el llaurador'. El mot més general és *esteva*, procedent de *STEVA, var. dialectal probablement oscosabèlica del llat. STĪVA, i que explica la /ɛ/ tònica del cat. or. (però *est[e]va* 48, 49, 53, 63, 64), la /e/ del cat. occ. (però *est[e]va* 86, 103, 105, 106, 108, 127) i la /ɛ/ del ross.; el cat. occ. coneix la var. *estev[e]* 87, 89, 90, 93, 94, 98-102, 126, 132, 139, masculí i amb [e] final, per atracció paronímica del nom personal *Esteve* (< llat. STEPHANUS, amb pas de A posttònica a [e], com *pèlec* < PELAGUS, *orfe* < ORPHANU, *cànem* < *CANAMU, etc.); la var. *estepa* 36, 44 serà deguda a una homonimització formal amb el nom de l'espècie botànica.

El lexema baleàric *mantí* (1803) (var. *manetí* 104), que es

pot concretar amb 'agafall de l'esteva' 112, 151, provindria de MANU-TENI 'ten-lo amb la mà', que de 'empunyadura o puny de l'espasa', hauria passat a 'esteva' (*DECat*). El nucli *mà* (< llat. MANU) també és present en els mots *maneta de l'esteva* 105 o *maneta de l'arada* 20, *manilló* 53, *manipul* 1, 3 (← oc. *manipo* < MANIPULUM), *manxe de l'aper* 5 (← fr. *manche* < MANICUM) i potser *mansera* 188.

Altres noms: *astantaril* 85, pres del logodorès *istantarile*, *braç* 85 i l'expressiu *embustero* 72, potser der. de *embosta* i homonimitzat amb el mot cast.

El mapa reflecteix un ús general de *esteva* i només el bal. i algunes localitats nord-occ. se'n distancien amb *mantí*. Són mots normatius *esteva* i *mantí*, des del DG₁, 1932.

